

LA QUOTIDIANA

Editura: Somedia Press AG
 Editeur: Hanspeter Lebrument
 CEO: Thomas Kundert

Editura Somedia
 Via Sommerau 32, 7007 Cuiria;
 tel. 081 255 50 50,
 mail: verlag@somedia.ch

Redacziun responsabla:
 Fundaziun Medias Rumantschas (FMR):
 Schefredactor FMR: David Truttmann (dat)
 Substituts schefredactor FMR:
 Hans Huonder (hh), Sandro Buchli (sb)
 Redacziun FMR:
 Augustin Beeli (abc), Andreas Cadonau (ac),
 Daniela Derungs (dd), Flurin Andry (fa, correctorat),
 Gabriela Desax (gd, correctorat),
 Madlaina Capeder (mc, correctorat),
 Annatina Filii (afi), Susi Rothmund (sr),
 Andri Netzer (an), Sandra Balzer (sab),
 Martin Gabriel (mg), Martin Camichel (cam).

Adressas redacziunalas:
 FMR Fundaziun Medias Rumantschas,
 Via da Masans 2, 7000 Cuiria, 081 544 89 10
 mail: redacziun@fmr.ch
 secretariat: 081 544 89 11

www.fmr.ch

Servetsch d'abunents e da distribuziun:

Via Sommerau 32, 7007 Cuiria,
 tel. 0844 226 226,
 mail: abo@somedia.ch

Inserats:

Somedia Promotion,
 Städtlistrasse 12, 7130 Glion
 tel. 081 920 07 17, fax 081 920 07 18,
 mail: ilan.inserate@somedia.ch

La Quotidiana cumpara tschintg giadas ad emna

Ediziun derasada, Südostschweiz complet:
 66 466 exemplars (WEMF, 2021)
 Derasaziun: 115 803 lecturas e lecturas
 (MACH-Basic 2021-1)

La Somedia Press AG è possessura dals titels
 «Fögl Ladin», «Gasetta Romantscha», «Casa
 Paterna/La Pünt» e «La Vouch da Surmeir».

Pretschs d'abunaments sut:

www.suedostschweiz.ch/aboservice

Communicaziun da participaziun considerablas
 sin fundament da art. 322 CP:

nagin

© Somedia

FORUM

A favur dallas regiuns

Il proxims onns vegn denter auter la politica d'energia ad occupar fetg regenizas e parlaments. Cun las forzas hidraulicas, pia cun nossas auas, han las regiuns da muntogna cheu excepziunalmein bunas schanzas. Per nezegiar quellas drova ei denton ella regenza ina maioritad cun grond sensori per gest talas pretensiuns dallas muntognas. Quei savein nus garantir cun eleger a favur dallas regiuns *Marcus Caduff, Carmelia Maissen e Jon Domenic Parolini.*

Marcel Friberg, Breil

FORUM

Il Café rumantsch a Flem

Il hodiern Café rumantsch ha giu liug mesjamna, ils 4 da matg 2022 en la bar dil Stenna a Flem. Igl ei puspei stau in café rumantsch fisic, e buca in virtual, sco ei dat era schon dapi in temps. Nossa menadra ha saviu beneventar nov participontas e participonts. Sco hosp ha Claudia gudignau signur Romano De Giorgio dalla interpresa Arena Alva. El procura leu per las finanzas ed il sectur da persunal. Claudia ha intervistau a moda spiritusa e delectonta nies referent e lez ha rispundiu cumpetentamein. Quei ei sesplegau a moda luca e simpatica. Ina gronda lavur detti il digitalisar las lavurs en fatschenta dalla Arena Alva. Ils tschun participonts e las participontas ein separticipai cun damondas en abundanza. Jeu sun veramein sesmarvegliaus da quella biala sentupada e selegrel sil proxim Café rumantsch. Lu ei il tema: Il spir ni il randurel da casa.

Giusep Librat Bundi, Flem

VOTUMAZIUN FEDERALA, 15 MATG 2022

Per proteger ils cunfins en Europa

Il 15 da matg vuschain nus davart la Guardia europeica da cunfins, pia ils cunfins exteriurs da l'uscheditg acquist da Schengen. Lezza instituziun porta il num d'ina vischnanca dal Luxemburg che cunfina cun Germania (Saarland) e Frantscha (Lorena, district da la Moselle). La rait da Schengen cumpiglia la gronda part dals pajais da l'UE sco era l'Islanda, il Liechtenstein, la Norvegia e la Svizra. Entaifer lez intschess vala da princip la libertad da viagiari; controllas sistematicas da cunfin na datti betg.

L'agentura europeica Frontex gida ils stadis a controllar la libertad da viagiari e las migraziuns. Cun il project da votaziun duai la Svizra surpigliar sia part da l'engrondimient dal Frontex. En la brochura da votaziun stat ina cartina dal territori da Frontex.

Ins vezza per exempel che la Bielorussia ha in cunfin da 141 km cun la Lettonia, in da 502 km cun la Lituania ed in da 605 km cun la Pologna. La NZZ dals 27 d'avrigl punctuescha ch'ina protecciun manglusa da lez cunfins pudess incitar la dictatura da Bielorussia a trasportar fugitivs cun aviu en quels trais pajais da l'UE per als destabilisar (p. 7). Il 3 da matg punctuescha lezza gasetta che var 300 funcziunaris da Frontex gidan a proteger ils cunfins da l'Ucraina cun Moldovia, Pologna e Rumenia (p. 7). Il statut da la Bosnia-Erzegovina è anc adina malsegr; ins tema che la Serbia veglia annectar la part etnicamain serba da quel pajais, il qual cunfina cun la Croazia sin 932 km. Las cifras surmenziunadas stattan en la terza ediziun da: John F. McCoy, Geo-Data, The World Geographical Encyclopedia, The Gale Group, N° 48331-3535. Quai giustifitgescha l'engrondimaint da l'intschess da Schengen tenor il project da votaziun.

Guiu Sobliola-Caanitz, Ardez

Viva Flurin!

Beinvegni al concert da giubileum

Sonda e dumengia, ils 14 e 15 da matg, envidan il Chor mischedau ed il Chor viril da Laax, il damenchor CHURSÜD ed il Chor d'affons TICO al concert da giubileum «150 onns Flurin Camathias».

FOTO MAD

Avon in onn ei vegniu dau l'entschatta allas festivitads en honur da sur Flurin Camathias (1871–1946) che havess saviu festivar ils 6 da mars 2021 siu 150avel anniversari. Sco occurrenza d'avertura era planisau in concert ch'ei denton daventaus l'unfrenda dalla pandemia da corona. Aschia metta il concert che vegn daus sonda, ils 14 da matg, 20.00, e dumengia, ils 15 da matg, 17.00, en baselgia a Laax, igl accent final allas festivitads en honur dil plevon, poet e scribent che ha fatg el decuors da sia veta da quei da 1000 poesias. Biaras da quellas, tenor retschercas ca. 400, ein lu era vegnidas messas en musica da cumponists sco Hans Erni, Duri Sialm, Gion Antoni Derungs, Gion Giusep Derungs, Gion Balzer Casanova ni Gion Andrea Casanova.

damonda da cumponists, scolasts, spirituals e dirigents da chor, mo era ord atgna iniziativa per sustener il moviment da cant romantsch sin tuttas varts. Flurin Camathias daventa aschia in dils «mulissiers e gidonters sut cozza vi» ed in dils «pli impurtonts umens» per ils cumponists, ils giuvens chors e las novas ediziuns da canzuns en Surselva.

Premaudiziun, premiera ed in portatun

Il Chor mischedau da Laax sut la direcziun da Rest G. Tuor, il Chor viril da Laax ed il damenchor CHURSÜD sut la direcziun da Remo Arpagaus sepresentan al concert cun canzuns enconuschantas, cun trovaglias ed era cun cumposiziuns novas cun text da Flurin Camathias, realisadas aposta pigl onn giubilar.

Per l'emprema gada alla publicitad sepresenta il Chor d'affons TICO (Ti Contas) cun siu dirigent Umberto Camathias. Il chor da project cun affons dalla emprema tochen la quarta classa da Laax e contuorn ei seformaus igl atun 2020 cun la finamira principala d'acumpignar e promover ils affons sin lu viadi musical.

Medemamein a caschun dil concert vegn presentaus in disc cumpact dubel cun bunamein 50 canzuns, tuttas secapescha cumponidas sin basa da poesias da Flurin Camathias. Quei portatun cun registraziuns ord igl archiv da Radioteleviziun Svizra Rumantscha (RTR) e talas realisadas dacuort cun ils chors che coopereschan al concert, ei in dils numerus projects realisaus el rom dallas festivitads «150 onns Flurin Camathias».

Erwin Ardüser

Flurin Camathias ed il cant da chors

Ella scartira giubilara «Fontaunas clar resunan – 150 onns Flurin Camathias», ch'ei vegnida presentada igl uost 2021 alla publicitad, scriva la musicologa Laura Decurtins denter auter il suadont: Suentar la gronda fiasta da Tgalavaina a Cuera il 1899 e grazia allas novas lingias dalla Viafier retica flureschan era las fiastas da cant cantunals, il liug per decantar en cuminonza la patria, l'uiara ed ils heroxs grischuns. Cun bia engaschi ed idealissem – per amur dil moviment romantsch – reusseschi alura d'animar ils chors da cantar era canzuns romantschas, veglias e novas. Per la finamira da trer la canzun romantscha ord ils «latschs e las grefflas d'influenzas tudestgontas» lavura era Flurin Camathias cun tutta forza. El scriva e translatescha poesias in ina spertadad surprudenta e furnescha sin

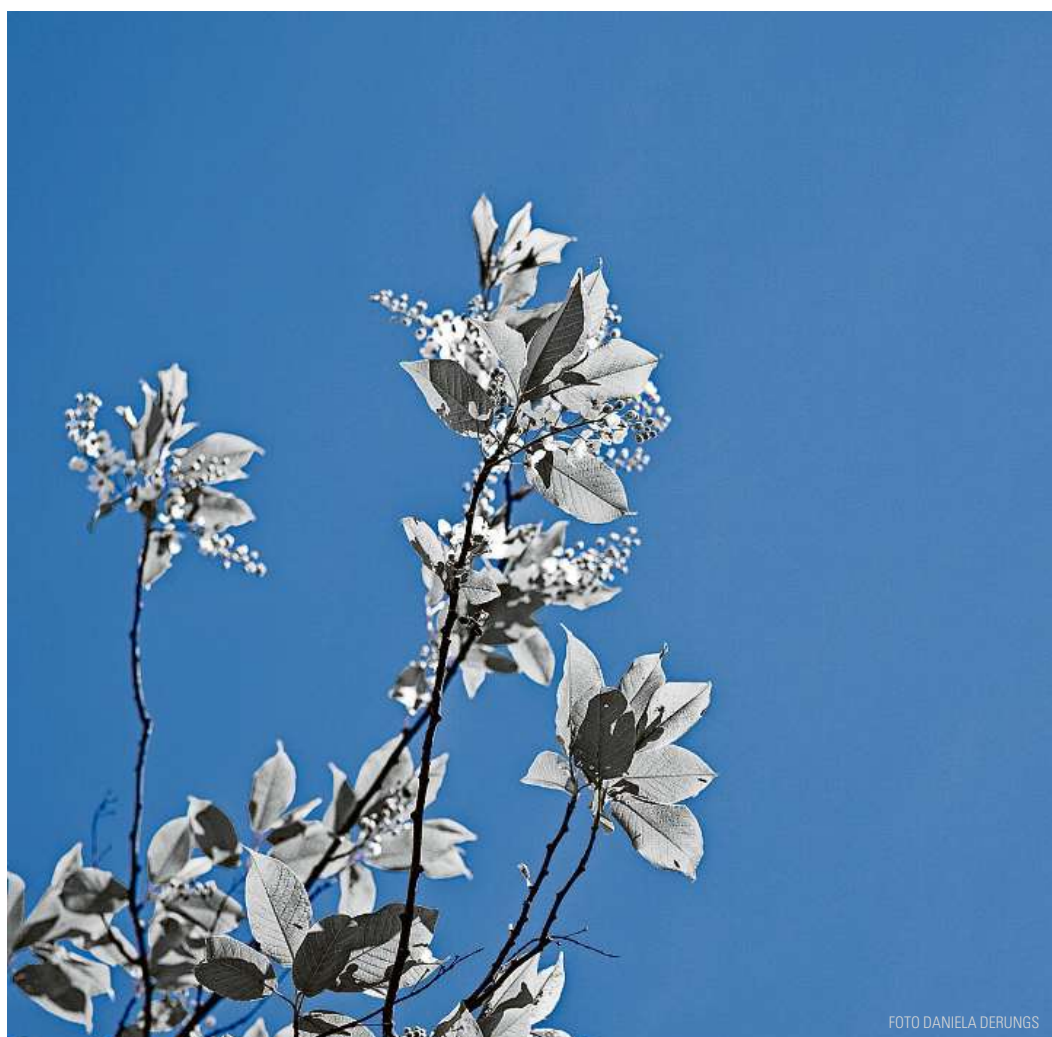

FOTO DANIELA DERUNGS

Prada verd'ei mia tgina,
 loschamein aulz'jeu miu tgau,
 cun eglia da car-carina
 va miu egl leusi el blau

Annunzia da mort

En profunda tristezia prendin nus cumiau da miu car um, nies car bab, tat, frar e quinau

Sep Mathias Arpagaus-Giossi

24 d'uost 1941 – 7 da matg 2022

Adressa da malencurada:

Clementina Arpagaus-Giossi
 Via Principala 22
 7165 Breil

Clementina Arpagaus-Giossi, dunna
 Leonard e Nicole Arpagaus-Sorof
 cun Jeremy, fegl
 Gabriela e Werner Vincenz-Arpagaus
 cun Lian, Livio e Laura, feglia
 Raimund e Milena Arpagaus-Cabernard
 cun Jonas e Noah, fegl
 Giusep e Nicole Arpagaus-Solèr
 cun Elias ed Emely, fegl
 Tes fargliuns cun famiglias

Il survetsch divin da bara ha liug gievgia, ils 12 da matg 2022, allas 14.15 en baselgia parochiala a Breil. Il rusari pil defunct ei mesjamna, ils 11 da matg 2022, allas 19.00 en baselgia.